

Scrophularia umbrosa

Strandflenört

— NE — NA — LC — DD — NT — VU — EN — **CR** — RE —

Akut hotad (CR)
D

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Lamiales (plisterordningen), **Familj:** Scrophulariaceae (flenörtsväxter), **Släkte:** *Scrophularia* (flenörter), **Art:** *Scrophularia umbrosa* - strandflenört Dumort. **Synonymer:** *Vingad flenört*, *Scrophularia aquatica* L., nom. rej.

Kännetecken

Strandflenört är en perenn 80-150 cm hög ört. Stjälken är upprätt men mjuk och därför ibland något nedliggande. Stjälken är fyrkantig, centimetergrov och brett vingkantad. Bladen är vasst sågade med en rundad bas. Blomställningen är yvig, väsentligt större och många gånger mer rikblommig än hos flenört *Scrophularia nodosa*. Kronan är 6-8 mm med rödbrun färg och grönaktig bas (Tyler 2012). Strandflenört skiljer sig från flenört, utöver att vara större och grövre, genom att ha tydligt vingkantad stjälk, tydligt hinnkantade foderflikar och trubbig (i stället för spetsig) fruktkapsel (Anderberg & Anderberg 2000).

Utbredning och status

Strandflenört är i Sverige enbart funnen på en plats, i sydöstra Skåne. Upptäckten gjordes 2012. Strandflenört odlas och har även uppträtt tillfälligt som ruderatväxt på torrare mark (Tyler 2007). Arten är relativt spridd och tämligen allmänt förekommande i Danmark och norra Tyskland. I övriga delar av Norden saknas arten. Arten har en förbryllande oregelbunden utbredning på de Brittiska öarna, där den upptäcktes 1840, och ökar stadigt (BSBI & BRC 2015). Strandflenört har en vid, huvudsakligen kontinental utbredning i mellersta, södra och östra Europa, genom Asien till Tibet och Mongoliet (Hultén & Fries 1986, Kamelin & Darjmaa 2004).

Ekologi

Strandflenört uppträder på fuktig till våt skogsmark, vid vattendammar, i kärr, bäckar och bäckraviner, alltid på näringsrik mark. I Skåne växer arten på fuktig mark i högvattenlinjen i en bäckravin med rinnande vatten (Tyler 2012). På de Brittiska öarna växer arten ofta med andra högvuxna och näringsgynnade arter, som rörflen *Phalaris arundinacea*, blomvass *Butomus umbellatus*, kabbleka *Caltha palustris*, svärdsilja *Iris pseudacorus* och skogssäv *Scirpus sylvaticus* (BSBI & BRC 2015). Strandflenört pollineras av steklar som lockas till de ovanligt färgade blommorna av doften (Brodmann m.fl. 2012).

Hot

Strandflenört hotas generellt om växtplatsen torkar ut eller växer igen, liksom av slutavverkning.

Åtgärder

Arten bör övervakas genom årliga besök och markägaren underrättas kontinuerligt om beståndets utveckling.

Övrigt

Nils Lilja (1838) angav i den första upplagan av Skånes flora att strandflenört ”bör sökas i Skåne”... ”helst som den inte är sällsynt i Danmark och norra Tyskland”.

Litteratur

- Anderberg, A. & Anderberg, A.-L. 2000. Strandflenört. I: *Den virtuella floran*.
<http://linnaeus.nrm.se/flora/di/scrophularia/scrop/scroumb.html>
- Botanical Society of the British Isles (BSBI) & Biological Records Centre (BRC). 2015. Online atlas of the British and Irish flora. <http://www.brc.ac.uk/plantatlas>.
- Brodmann, J., Emer, D. & Ayasse, M. 2012. Pollinator attraction of the wasp-flower *Scrophularia umbrosa* (Scrophulariaceae). *Plant Biology* 14: 500-505.
- Hultén, E. & Fries, M. 1986. *Atlas of North European vascular plants north of the Tropic of Cancer*. Koeltz Scientific Books, Königstein.
- Kamelin, R.V. & Darijmaa, S. 2004. New and rare species of the flora of Mongolia. *Botanicheskii Zhurnal* 89: 323-326.
- Lilja, N. 1838. *Skånes flora*. Gleerup, Lund.
- Tyler, T. 2012. Liljas önskan i uppfyllelse: strandflenört funnen i Skåne. *Svensk Botanisk Tidskrift* 106: 292-294.
- Tyler, T., Olsson, K.-A., Johansson, H. & Sonesson, M. (red.). 2007. *Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning*. Lunds Botaniska Förening, Lund.

Författare

Göran Mattiasson & Sebastian Sundberg 2015. © ArtDatabanken, SLU 2015.